



# PODSUMOWANIE PRÓBNEGO EGZAMINU MATURALNEGO W FORMULE 2023

## POZIOM ROZSZERZONY

Próbny egzamin maturalny na poziomie rozszerzonym, opracowany przez ekspertów wydawnictwa Macmillan, został przeprowadzony w dniach 19.04.2022 – 09.06.2022. **Zadania testowe oparte zostały na wytycznych zawartych w dokumentach opublikowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną:** *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2022/2023* i *Aneksie do Informatora* obowiązującym w latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024. W ramach programu otrzymaliśmy od nauczycieli **wyniki 2232 uczniów**, którzy już za rok będą zdawać maturę na poziomie rozszerzonym w nowej formule.

Celem niniejszego raportu jest podsumowanie wyników uzyskanych przez uczniów piszących próbny egzamin oraz oszacowanie poziomu trudności jego poszczególnych części i składających się na nie zadań maturalnych. Ponadto w raporcie znajdują się: **analiza przyczyn trudności, które napotkali piszący, a także praktyczne wskazówki dotyczące sposobów radzenia sobie z nimi w klasie.** Podane zostaną również przykłady zadań z najnowszego *Repetytorium do szkół ponadpodstawowych*, które zostały zaprojektowane specjalnie z myślą o lepszym przygotowaniu uczniów do nowych wyzwań czekających ich na przyszłorocznym egzaminie maturalnym.

## STRUKTURA EGZAMINU

Próbny egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym zawierał **10 zadań**: 3 zadania na rozumienie ze słuchu, 3 zadania na rozumienie tekstów pisanych, 3 zadania na znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemną. Nowością na zbliżającym się egzaminie maturalnym na poziomie rozszerzonym będą **zadania o charakterze otwartym, które pojawią się w części sprawdzającej rozumienie tekstów pisanych oraz mogą pojawić się w części dotyczącej rozumienia ze słuchu.** Łącznie z wypowiedzią pisemną w omawianym teście znalazło się sześć zadań otwartych. Prawidłowe rozwiązanie wszystkich zadań otwartych daje uczniowi aż 35 punktów.

## WYNIKI OGÓŁEM

Ogólne wyniki Próbne Egzaminu Maturalnego na poziomie rozszerzonym z podziałem na poszczególne województwa przedstawiono w poniższej tabeli. Jak widać, otrzymaliśmy wyniki 2232 uczniów, a **średni wynik w skali kraju to 57,61%**. Najwyższe wyniki uzyskali uczniowie z następujących województw: świętokrzyskiego (71,40%), kujawsko-pomorskiego (69,47%) i pomorskiego (66,67%). Podobnie jak w przypadku matury podstawowej, najniższy wynik, znacząco odbiegający od średniej, odnotowano w województwie lubelskim (35,41%). Najwięcej uczniów przystąpiło do egzaminu w województwie małopolskim (340), a najmniej – w świętokrzyskim (19).

### ZESTAWIENIE WYNIKÓW EGZAMINU Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE WOJEWÓDZTWA

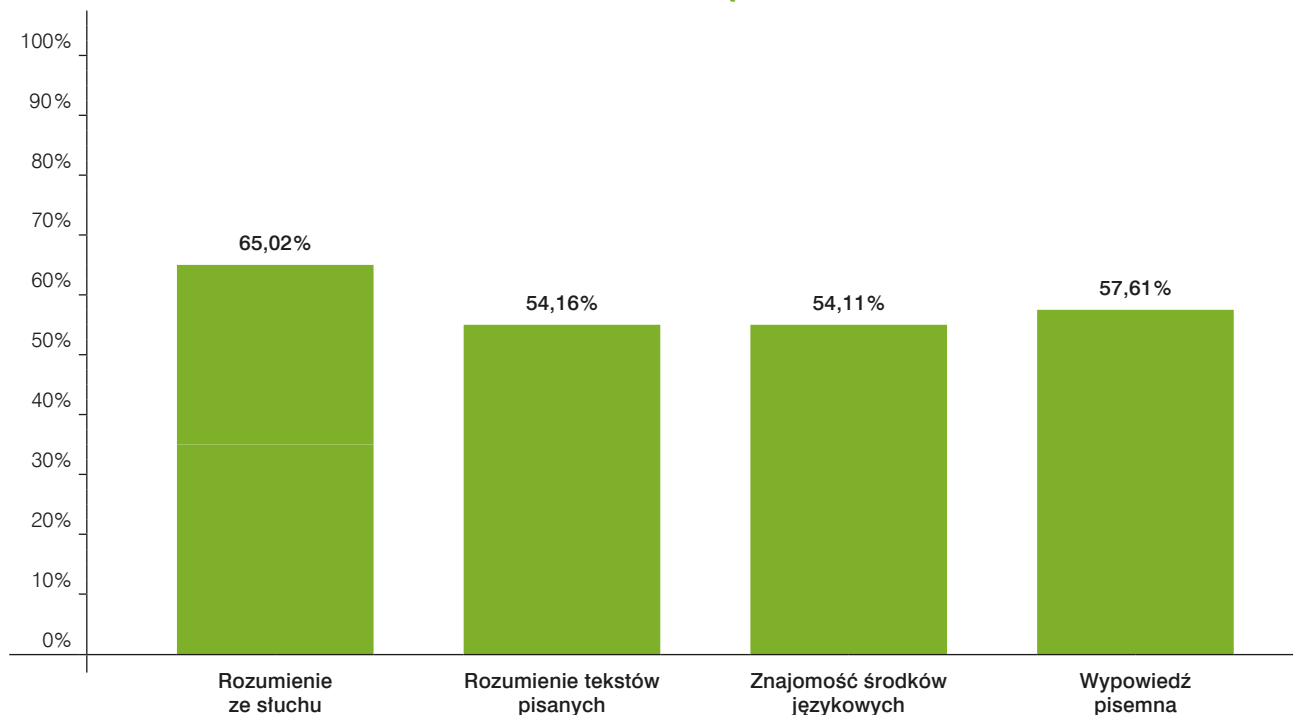
Województwo	Liczba uczniów	Średni wynik
dolnośląskie	83	48,17%
kujawsko-pomorskie	79	69,47%
łódzkie	139	62,39%
lubelskie	154	35,41%
lubuskie	55	49,97%
małopolskie	340	55,06%
mazowieckie	268	61,86%
opolskie	40	37,69%
podkarpackie	81	48,31%
podlaskie	101	64,14%
pomorskie	224	66,67%
śląskie	192	49,93%
świętokrzyskie	19	71,40%
warmińsko-mazurskie	51	61,54%
wielkopolskie	182	65,65%
zachodniopomorskie	76	60,43%
<b>PODSUMOWANIE</b>	<b>2232</b>	<b>57,61%</b>



Wyniki poszczególnych części egzaminu (zaprezentowane na wykresie poniżej) wskazują na to, że **zadania testujące rozumienie ze słuchu oraz wypowiedź pisemną okazały się nieco łatwiejsze** niż pozostałe części egzaminu i pozwoliły na uzyskanie lepszych wyników (odpowiednio 65,02% i 57,61%). W porównaniu ze średnim wynikiem egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym z 2021 roku (według informacji zawartych w *Sprawozdaniu z egzaminu maturalnego za rok 2021*, CKE) wyniki te są jednak znacząco niższe (w 2021 roku wyniosły odpowiednio 75% i 67%). Tradycyjnie **najtrudniejszą częścią egzaminu okazała się znajomość środków językowych (54,11%)**. Nieoczekiwanie prawie identyczny wynik osiągnęli uczniowie w zakresie rozumienia tekstów pisanych, z których na egzaminie w 2021 roku zdający otrzymali 73%, co było drugim po rozumieniu ze słuchu najwyższym wynikiem.

Różnice te mogą wskazywać na realne podniesienie poziomu trudności w zakresie tych umiejętności, na które w znaczącym stopniu wpływa wprowadzenie zadań otwartych w tych częściach egzaminu, w których były dotąd nieobecne.

### ŚREDNIE WYNIKI POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI EGZAMINU ROZSZERZONEGO



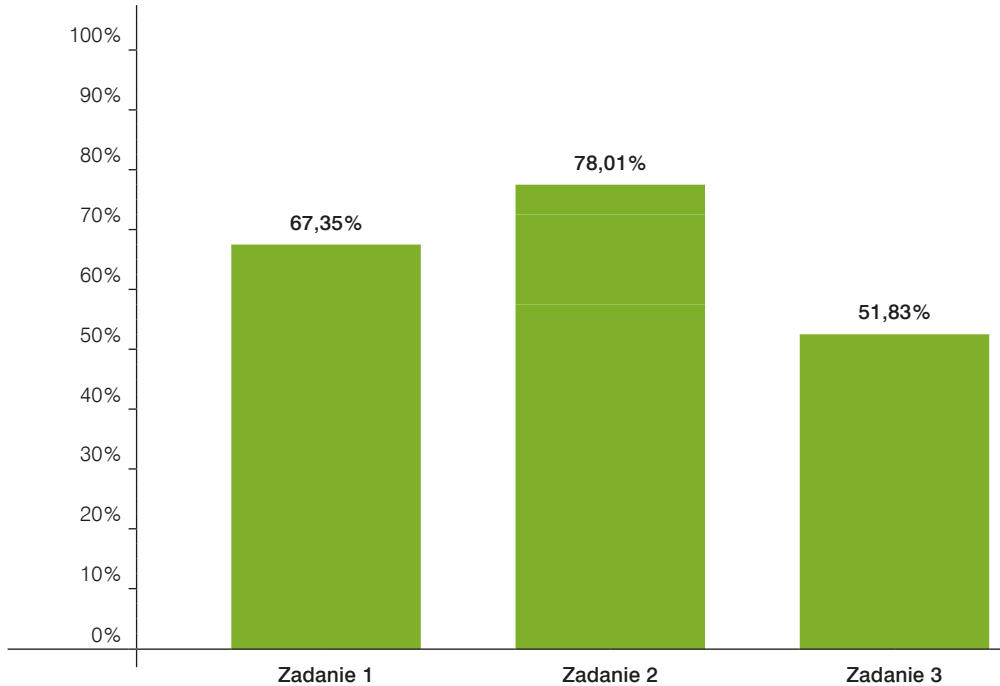


# ANALIZA WYNIKÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW UMIEJĘTNOŚCI

## ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Rozumienie ze słuchu, obok wypowiedzi pisemnej, okazało się nieco łatwiejszą częścią egzaminu: **średni wynik uzyskany przez egzaminowanych to 65,02%**. Jeśli chodzi o średnie wyniki poszczególnych zadań, widać jednak znaczącą różnicę pomiędzy zadaniami 1. (67,35%) i 2. (78,01%) a zadaniem 3. (51,83%). Różnica ta wynika bezpośrednio z charakteru zadań. Zadania 1. i 2. to zadania zamknięte, natomiast zadanie 3. to zadanie otwarte.

ŚREDNIE WYNIKI ZADAŃ W CZĘŚCI ROZUMIENIE ZE SŁUCHU



Zadanie 1., polegające na wybieraniu spośród trzech lub czterech możliwości tej, która odpowiada na pytania do słuchanego tekstu, okazało się nieco trudniejsze od zadania 2., wymagającego od uczniów dopasowania osób do podawanych przez nie informacji. Obydwa typy zadań są dobrze znane uczniom, a **różnica w rezultatach może wynikać z testowania w zadaniu 1. bardziej wymagających poznawczo mikroumiejętności**: określania intencji mówiącego (1.1.), odróżniania faktu od opinii (1.2.), wyciągania wniosków z usłyszanych informacji (1.6.).

W zadaniu 2. uczniowie dopasowywali mówiących do ich wypowiedzi. W tym zadaniu trudność mógł sprawić uczniom **poziom językowy tekstów**, który, zgodnie z Anekssem do *Informatora*, odpowiadał poziomowi B2+ w zakresie rozumienia wypowiedzi.

Wynik uzyskany przez zdających w otwartym zadaniu 3. jest znacząco niższy od dwóch pozostałych. Dla uczniów zdających maturę rozszerzoną jest to nie tylko trudniejszy, lecz także nowy typ zadania. **Wymaga on od ucznia znajomości nieco bardziej zaawansowanych środków leksykalnych, umiejętności odgadywania znaczeń, syntezy i parafrazy usłyszanych informacji.** Na przykład na podstawie zdania *Platypuses are aquatic animals, so they usually live on the banks of a river or stream* uczniowie muszą uzupełnić lukę: *their 3.3. \_\_\_\_\_ is water, usually a river or a stream*, używając precyzyjnej frazy (*natural*) *habitat* lub logicznej struktury *place of living*. Nie wystarczy więc uważnie słuchać i czekać na zdanie brzmiące identycznie z konstrukcją zawartą w teście, ale trzeba zrozumieć informację, a następnie przekształcić ją tak, żeby pasowała do struktury zdania, a jednocześnie przekazywała tę samą treść.



Aby pomóc uczniom skuteczniej radzić sobie z zadaniami tego typu, można wypróbować następujące pomysły:

- **Tapescript:** praca z transkrypcją nagrań pomoże wyćwiczyć umiejętność rozumienia nieznanymi wyrazów na podstawie kontekstu. Uczniowie słuchają nagrania i wypisują z niego wyrazy, które są im nieznane, trudne lub nie są pewni ich znaczenia. Każdy może wynotować inne wyrazy. Następnie uczniowie czytają transkrypcję i podkreślają w niej wynotowane wcześniej wyrazy. Na podstawie kontekstu starają się odgadnąć znaczenie wyrazów. Zadanie mogą najpierw sprawdzić w parach, a następnie wyrazy, których nie udało się odgadnąć parom oraz te ważne z punktu widzenia nagrania, sprawdzają całą klasą. Na koniec słuchają nagrania ponownie bez transkrypcji i wykonują zadanie.
- **Trening uważności:** aby uniknąć pułapek, uczniowie muszą wyćwiczyć umiejętność zauważania w słuchanym tekście poszukiwanych informacji, ale też identyfikowania i ignorowania dystraktorów. Na poziomie rozszerzonym różnice między odpowiedzią prawidłową a dystraktorami mogą być niewielkie. W wybraniu właściwej odpowiedzi może pomóc notowanie tego, co dokładnie zostało powiedziane, i ćwiczenie w wyciąganiu wniosków z tej informacji.
- **Synteza i parafraza:** dobrze jest wyrabiać w uczniach nawyk notowania najważniejszych informacji usłyszanych w tekście. Uczniowie słuchają nagrania kilka razy, tworząc i uzupełniając swoje notatki. Następnie każda zapisana informacja jest przedstawiana klasie i wspólnie parafrazowana. Dopiero na koniec uczniowie patrzą na zadanie do tego nagrania i je wykonują.

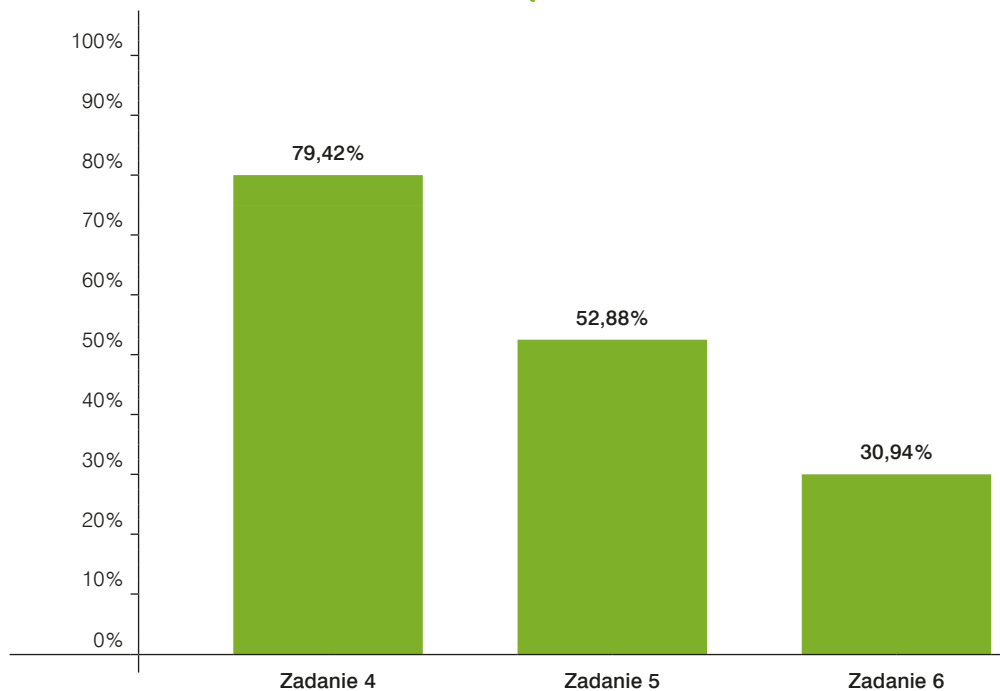
Przykłady ćwiczeń z nowego *Repetitorium do szkół ponadpodstawowych*, które pomogą uczniom w rozwijaniu powyższych umiejętności:

- Ćw. 2 str.27
- Ćw. 6 str. 74
- Zielone sekcje *Fish for words*



## ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

### ŚREDNIE WYNIKI ZADAŃ W CZĘŚCI ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH



Średni wynik uzyskany przez uczniów za tę część egzaminu to **54,16%**. Najłatwiejsze okazało się zadanie 4. polegające na dopasowaniu informacji do akapitów tekstu. Zadanie to wymagało umiejętności uchwycenia ogólnej myśli oraz znajdowania szczegółowych informacji. Znacznie większe problemy



uczniowie mieli z zadaniem 5. polegającym na wybieraniu jednej z czterech odpowiedzi na pytania do tekstu. Trudnością tutaj mógł się okazać poziom tekstu, który, podobnie jak w przypadku słuchania, skonstruowano na poziomie B2+. Dodatkową trudność mógł też stanowić charakter pytań, które wymagały od ucznia głębszej analizy tekstu. Aby odpowiedzieć na pytania w tym zadaniu, nie wystarczyło znaleźć konkretną odpowiedź zapisaną w tekście (nawet w formie parafrazy). **Należało się wykazać umiejętnością interpretacji, wyciągania wniosków i identyfikowania informacji, której nie ma w tekście.** Zadanie 5. jest również zadaniem złożonym. Wiązka pytań 5.1.–5.4. to pytania zamknięte i mimo opisanych powyżej trudności zapewne ta część okazała się łatwiejsza niż wiązka poleceń 5.5.–5.8. obejmująca otwarte pytania do tekstu. Podobnie jak w otwartym zadaniu w części Rozumienie ze słuchu, również tutaj trzeba wykazać się nie tylko umiejętnością odnalezienia właściwych informacji w tekście, lecz także takiego ich strukturalnego przekształcenia, żeby uzupełniały rozpoczęte już zdania.

**Najwięcej trudności jednak sprawiło uczniom zadanie 6., które było zadaniem całkowicie otwartym.** Ten typ zadania nie występował w obowiązującej dotąd formule egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym i dlatego też wymaga poświęcenia mu nieco większej uwagi niż znane uczniom typy zadań. W zadaniu 6. uczniowie uzupełniali streszczenie dłuższego tekstu maksymalnie trzema wyrazami w każdej luce. **Streszczenie stanowiło syntezę treści tekstu i wymagało użycia parafrazy w celu uzupełnienia luk.** Uczniowie musieli zatem odnaleźć informację w tekście, a następnie przekształcić ją tak, aby pasowała do luki. **Parafraza ta była wymagająca zarówno pod względem strukturalnym, jak i kognitywnym.** Na przykład na podstawie fragmentu: *Although the years of my youth are far behind me, I've remained a huge fan of teenage series...* należało uzupełnić lukę: *This text was written by a person who, despite 6.1. \_\_\_\_\_, watches a lot of dramas about teenagers, frazą being an adult / their (old) age lub podobną, oddającą znaczenie informacji zawartej w tekście. Aby wykonać to zadanie poprawnie, uczeń powinien wykazać się sprawnością językową pozwalającą mu na manipulacje językowe na poziomie składni. W tym konkretnym przypadku musi znać różnice funkcjonowania w zdaniu wyrazów *although* i *despite*. Maturzysta musi umieć dokonać interpretacji znaczeniowej całego wyrażenia *the years of my youth are far behind me* i zidentyfikować ten, dość poetycki opis, jako *being an adult / being old / not being young*.*

**Aby pomóc uczniom skuteczniej radzić sobie z zadaniami tego typu, można wypróbować następujące pomysły:**

- **Parafraza:** warto prosić uczniów przy okazji czytania dowolnego tekstu o przekształcanie wybranego fragmentu (np. akapitu) tak, aby zastąpić parafrazą jak najwięcej wyrazów z oryginału. Następnie uczniowie usuwają drugie połowy zdań i wymieniają się tekstami. Zadaniem partnerów jest uzupełnienie zdań na podstawie tekstu tak, aby pasowały do początków zapisanych przez kolegę.
- **Streszczenie:** dobrym pomysłem jest proszenie uczniów przy okazji kontaktu z dowolnym tekstem (transkrypcją nagrania) o redagowanie streszczeń w taki sposób, żeby jak najbardziej syntetycznie oddać treść tekstu za pomocą jak największej liczby parafraz. Uczniowie mogą ze swoich streszczeń usuwać kilkuwyrazowe frazy i wymieniać się nimi z kolegą w celu ich uzupełnienia.
- **Między wierszami:** ponieważ często właściwe uzupełnienie luki na poziomie rozszerzonym zależy nie tylko od znajomości samego języka, lecz także właściwej interpretacji treści i przekształcenia jej w inną formę, warto ćwiczyć z uczniami interpretację fragmentów tekstów literackich i publicystycznych, które w wersji adaptowanej stanowią podstawę zadań maturalnych.

Przykłady ćwiczeń z nowego *Repetytorium do szkół ponadpodstawowych*, które pomogą uczniom w rozwijaniu powyższych umiejętności:

- Ćw. 2 str. 29
- Ćw. 2 str. 45
- Ćw. 2 str. 93

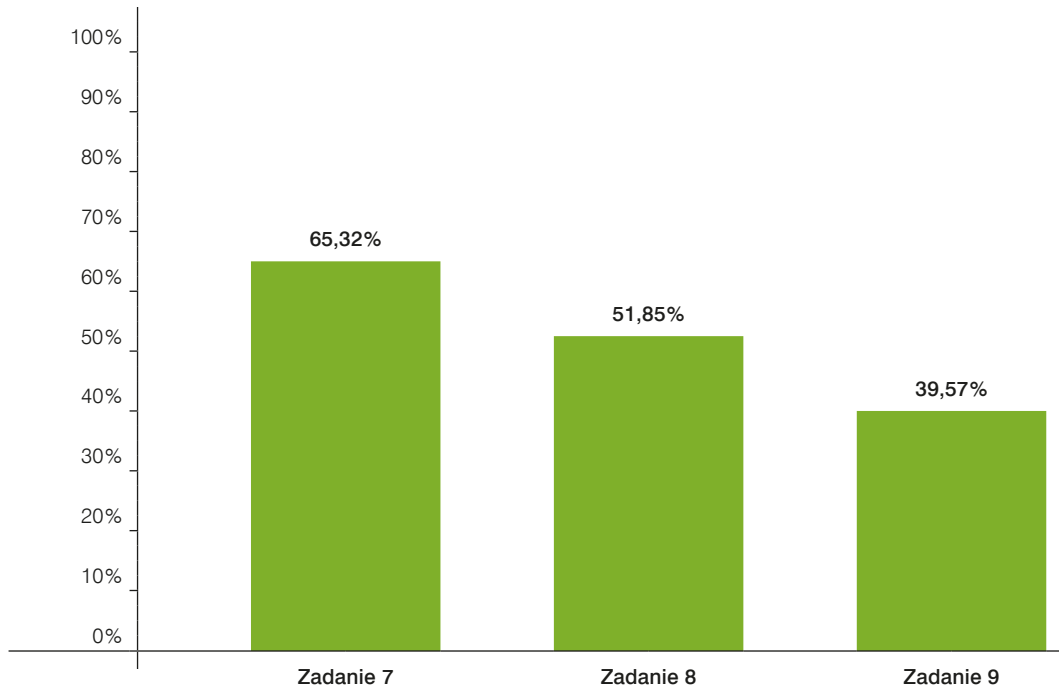




## ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Na próbnym egzaminie maturalnym na poziomie rozszerzonym w formule 2023 **znajomość środków językowych była, obok rozumienia tekstów pisanych, trudniejszym komponentem (średni wynik – 54,11%)**. Podobnie jak w przypadku zadań na rozumienie tekstów pisanych, również tutaj zaobserwować można spore rozbieżności pomiędzy średnimi wynikami z poszczególnych zadań.

### ŚREDNIE WYNIKI ZADAŃ W CZĘŚCI ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH



Najlepiej uczniowie poradzili sobie z zadaniem 7., uzyskując średni wynik w wysokości 65,32%. Nie jest to dużym zaskoczeniem, zważywszy na to, że było to jedyne zadanie typu zamkniętego w tej części egzaminu, polegające na wyborze jednej z czterech opcji uzupełniających luki w tekście.

Zadanie 8. wypadło już dużo gorzej, dając średni wynik w wysokości 51,85%. Zadanie polegało na uzupełnieniu luk w tekście odpowiednimi formami wyrazów podanych w ramce. **Zadanie to testuje umiejętność przekształcania wyrazów w obrębie słowotwórstwa i fleksji.** Opiera się zatem na wiedzy językowej ucznia zarówno gramatycznej, jak i leksykalnej. Aby poradzić sobie z takim zadaniem, uczeń musi na tyle zrozumieć tekst, żeby zidentyfikować właściwy wyraz uzupełniający lukę, a następnie nadać mu odpowiednią formę wymuszoną gramatycznie lub semantycznie przez kontekst. Aby to się udało, uczeń powinien mieć rozwiniętą świadomość językową i wiedzę na temat informacji funkcjonalnych i znaczeniowych formantów. Innymi słowy, musi wiedzieć, co można dodać do jednej części mowy, żeby utworzyć inną, oraz mieć wystarczająco duży kontakt z językiem, żeby „usłyszeć”, który afiks pasuje do tego akurat wyrazu. Taka świadomość językowa znacznie ułatwia życie uczniom, pozwalając na ograniczenie pamięciowej nauki wszystkich możliwych form każdego wyrazu.

**Jednak zdecydowanie najgorszy wynik uczniowie uzyskali w zadaniu 9. – transformacje ze słowem kluczem – 39,57%.** Zadanie to jest dla zdających tradycyjnie trudne i często było do tej pory całkowicie omijane przez maturzystów podczas egzaminu na poziomie rozszerzonym. Ta sytuacja zapewne się zmieni, kiedy z jednego rozszerzenia trzeba będzie osiągnąć minimum 30%, aby zdać maturę (zgodnie z Anekssem do *Informatora*, próg zdawalności dla jednego przedmiotu na poziomie rozszerzonym został zniesiony w latach 2023 i 2024). Jednak nawet obecnie uczniom, którzy podejmują próbę rozwiązania tego typu zadania, bardzo rzadko udaje się uzyskać komplet punktów. **Zadanie to wymaga gruntownej znajomości szerokiej gamy dość zaawansowanych struktur gramatycznych i leksykalnych, umiejętności rozpoznawania, o jaką strukturę chodzi, i prawidłowego przekształcania zdania przy zachowaniu jego pierwotnego znaczenia.**



**Aby pomóc uczniom skuteczniej radzić sobie z zadaniami tego typu, można wypróbować następujące pomysły:**

- **Rodziny wyrazów:** wprowadzając nowe wyrazy, warto dążyć do poszerzania zakresu słownictwa o wszystkie możliwe formy, jakie należą do tej samej rodziny. Uczniowie mogą w taki sposób organizować sobie notatki w zeszytach, gdzie do nowego wyrazu dopisywać będą wyrazy pochodne ze wskazaniem części mowy i przykładowym zdaniem (np. *necessity*<sup>N</sup> – (un)*necessary*<sup>ADJ</sup> – (un)*necessarily*<sup>ADV</sup>).
- **Parafrazy gramatyczne:** jako że transformacje ze słowem kluczem opierają się na parafrazie, to właśnie umiejętność przekształcania zdań muszą ćwiczyć uczniowie. Dobrym pomysłem jest wyrobienie nawyku podkreślania w zdaniu oryginalnym fragmentu, który musi zostać przekształcony (pozostałe elementy występują już w zdaniu z luką). Warto też zwracać uwagę na struktury synonimiczne o znacząco różnej budowie, np. *regret/wish*; *succeed/manage*; *although/despite*. Uczniowie mogą z takimi parami wyrazów tworzyć zdania o identycznym znaczeniu, zwracając uwagę na różnice w ich strukturze. W celu rozwijania umiejętności identyfikowania, jaką strukturę wymusza transformacja, warto zwracać uwagę uczniów na słowa klucze wskazujące na ograniczoną pulę form możliwych do zbudowania z ich użyciem, np. *since/by/used/rather*. W ramach ćwiczeń można co jakiś czas wypisywać na tablicy takie słowa klucze i prosić uczniów, aby utworzyli jak najwięcej różnych gramatycznie zdań z ich użyciem.

Przykłady ćwiczeń z nowego *Repetitorium do szkół ponadpodstawowych*, które pomogą uczniom w rozwijaniu powyższych umiejętności:

- Ćw. 3 str. 80
- Ćw. 2 str. 81
- Ćw. 4 str. 171
- Zadania na stronach *Grammar Reference*, *Use of English Extra Practice* oraz w *Use of English Practice Book for Matura*.



## WYPOWIEDŹ PISEMNA

**Średni wynik z tej części egzaminu to 57,61%.** Jest to rezultat gorszy niż ten osiągnięty przez maturzystów zdających egzamin na poziomie rozszerzonym w 2021 (67%). **Zadanie w omawianym arkuszu polegało na stworzeniu dłuższej wypowiedzi pisemnej w formie rozprawki opiniującej lub artykułu.** Rozprawka to wypowiedź pisemna bardziej ograniczona zasadami formalnymi (których można się nauczyć) niż artykuł. Między innymi z tego powodu jest zwykle chętniej wybierana przez uczniów. Artykuł jest formą bardziej dowolną, ale jednak wymagającą realizacji określonych elementów zadania. Uczniowie wybierający artykuł często zapominają o odniesieniu się do jednej z części tematu, zakończeniu czy z tytułowaniu swojego tekstu. Częstym zarzutem dotyczącym wszelkich form wypowiedzi pisemnej jest zbyt proste, mało precyzyjne słownictwo i stosowanie podstawowych struktur gramatycznych. Czasami w pracach brakuje jasnych, logicznie przedstawionych argumentów, co może wynikać z trudności w budowaniu argumentacji i spójnym przekazywaniu myśli niezależnie od języka wypowiedzi. Warto więc poświęcić nieco czasu na przygotowanie uczniów do zadania wymagającego wypowiedzi pisemnej nie tylko w zakresie języka, lecz także treści.

**Aby pomóc uczniom skuteczniej radzić sobie z tworzeniem wypowiedzi pisemnej, można wypróbować następujące pomysły:**

- **Precyzyjne struktury:** tworzenie wypełnionej zaawansowanym, precyzyjnym słownictwem wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym można ćwiczyć przez uaktywnianie słownictwa z realizowanych na lekcjach tematów. Do tego celu warto wykorzystać listy słownictwa z końca rozdziału oraz listę czasowników z końca książki. Zadaniem uczniów jest realizacja zadania typu writing, ale muszą przy tym obowiązkowo użyć np. 10 wyrazów z jednej i 5 z drugiej listy, 3 fraz oraz 3 struktur gramatycznych realizowanych w danym czasie na zajęciach (uczniowie powinni podkreślić wyrazy i struktury gramatyczne, żeby rzuciły się w oczy).



- **Wzbogacanie językowe:** w grupach zaawansowanych językowo można wprowadzić zasadę „ulepszania” gotowych prac. Zawsze, kiedy uczniowie tworzą wypowiedzi pisemne, można je sprawdzić pod względem formy i treści i polecić ich poprawienie. Uczniowie przynoszą poprawione prace na lekcję i wymieniają się nimi w parach. Partnerzy podkreślają w wypowiedziach np. 5 wyrazów, które identyfikują jako podstawowe. Następnie autorzy (np. korzystając ze słowników synonimów online) zastępują te wyrazy ich bardziej zaawansowanymi odpowiednikami. Dodatkowo mogą podkreślić np. 5 rzeczowników i dodać przed nimi zaawansowane przymiotniki (np. korzystając ze słownika kolokacji online) lub 5 przymiotników i dodać do nich odpowiednie przysłówki. Dla motywacji można postawić dodatkową ocenę za takie „wzbogacone” prace albo za jakiś czas przeprowadzić in-class writing i sprawdzając pracę, nagradzać dodatkowo zapamiętane wyrazy i ich kolokacje.
- **Dyskusja:** dobrym przygotowaniem do tworzenia wypowiedzi pisemnej jest dyskusja, w której uczniowie zbiorą pomysły i argumenty do tworzonego tekstu, a także ułożą sobie plan wypowiedzi, przypisując konkretne myśli akapitom tekstu.

Przykłady ćwiczeń z nowego *Repetytorium do szkół ponadpodstawowych*, które pomogą uczniom w rozwijaniu powyższych umiejętności:

- Ćw. 2 str. 99
- Sekcje *Know your phrases* w lekcjach poświęconych wypowiedzi pisemnej
- Ćw. 3 str. 131







## PODSUMOWANIE

Niniejszy raport stanowi analizę wyników próbnego egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym w formule 2023, która pozwoliła na wyciągnięcie wniosków dotyczących poziomu trudności poszczególnych części egzaminu, a także konkretnych typów zadań, które się w nim pojawiły. Dodatkowo w raporcie zawarte zostały pomysły na rozwijanie umiejętności uczniów, szczególnie w zakresie przygotowania do otwartych typów zadań egzaminacyjnych.

**Z analizy wynika, że aby przygotować uczniów do czekających ich wyzwań maturalnych, należy skupić się na następujących obszarach umiejętności:**

- W zakresie **rozumienia ze słuchu**: trzeba rozwijać umiejętność odgadywania znaczeń z kontekstu, syntezy treści i parafrazy usłyszanych informacji, tak aby pasowały do kontekstu zadania. Poziom językowy tekstów receptywnych na egzaminie maturalnym na poziomie rozszerzonym w latach 2023 i 2024 to B2+. Jest to dość zaawansowany już poziom językowy i o ile te trudniejsze elementy nie będą warunkowały odpowiedzi na pytania w wiązce, ich obecność może dekoncentrować uczniów. Dlatego niezbędne jest wypracowanie umiejętności odgadywania znaczeń z kontekstu i ignorowania niezrozumiałych wyrazów, żeby nie stracić wątku w czasie słuchania.
- W zakresie **rozumienia tekstów pisanych** trzeba zwrócić szczególną uwagę na rozwijanie u uczniów umiejętności analizy, interpretacji i przekształcania informacji zarówno na poziomie językowym, jak i treściowym. Poziom językowy, podobnie jak w przypadku słuchania, sięga B2+, co w przypadku tekstów pisanych często przekłada się na trudniejsze w odbiorze formy (np. adaptowane fragmenty tekstów literackich, publicystycznych, artykułów naukowych). Trudność tych tekstów nie wynika jedynie z ich poziomu językowego, ale też specyficznego formułowania myśli. Uczniowie muszą nabyć wprawy w analizowaniu fragmentów tekstów z ukrytymi znaczeniami lub sformułowaniami opisowymi, a następnie muszą je przeanalizować i sprowadzić do formy użytkowej, która najczęściej jest potrzebna do uzupełnienia luk w zadaniu.
- W odniesieniu do **znajomości środków językowych** należy zwrócić szczególną uwagę na poszerzanie znajomości związków wyrazowych i budowanie leksykonów z rodzin wyrazowych przy każdej możliwej okazji, aby podnosić świadomość językową. Zdającym przyda się też dobrze ugruntowana znajomość struktur gramatycznych i umiejętność rozpoznawania ich po charakterystycznych elementach budowy.
- Jeśli chodzi o **tworzenie wypowiedzi pisemnej**, należy skupić się na wzbogacaniu słownictwa uczniów przez wymuszanie użycia nowych struktur i związków wyrazowych. W zakresie treści należy położyć nacisk na ćwiczenie argumentacji przez wspólne generowanie pomysłów i układanie ich w logiczną strukturę, charakterystyczną dla egzaminacyjnych form wypowiedzi pisemnej. Ważne też, aby traktować ćwiczone wypowiedzi pisemne raczej jako trening niż zadanie maturalne. Uczniowie powinni zyskać poczucie, że pracując nad swoim tekstem, doskonalą go i w ten sposób uczą się, jakie cechy ma dobra wypowiedź pisemna. Zamiast realizować kilkanaście zadań w formie pracy domowej ocenianej przez nauczyciela, warto ograniczyć liczbę prac pisemnych i skupić się na tym, aby uczniowie dokładnie przeanalizowali swoje błędy i mieli szansę poprawić swoje wypowiedzi.

Uczniowie, którzy przystąpili do próbnego egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym w formule 2023, mają przed sobą jeszcze kilka miesięcy przygotowań, podczas których będą zdobywać wiedzę i umiejętności językowe. Każdy egzamin ma jednak swoją formę i typy zadań, które uczniowie muszą dobrze poznać i nabrać wprawy w ich wykonywaniu. **Dla maturzystów podchodzących do egzaminu na poziomie rozszerzonym wyzwaniem może być nie tylko nieco wyższy w porównaniu z egzaminem w roku 2022 poziom językowy, lecz także nowy typ zadań otwartych w części rozumienia tekstów pisanych i rozumienia ze słuchu.** Nie należy również zapominać, że po przerwie wraca egzamin ustny, który dla przyszłorocznych maturzystów jest też poniekąd nowością, ponieważ ze względu na wcześniejsze ograniczenia mogą nie mieć wielu doświadczeń w ćwiczeniu zadań na egzamin ustny. I na koniec – nie warto tracić z oczu szerszej perspektywy. Przygotowanie uczniów do ważnego dla nich egzaminu nie powinno zdominować podstawowego celu polegającego na zbudowaniu w nich kompetencji komunikacyjnych i motywacji do rozwijania umiejętności porozumiewania się z innymi. Egzamin trwa tylko chwilę, a język zostanie z nimi na długo i będzie im pomagał zarówno w życiu zawodowym, jak i w sytuacjach towarzyskich. Postarajmy się uzbroić naszych uczniów w kompetencje, które pozwolą im dobrze zdać maturę, ale też wchodzić w naturalne interakcje z innymi ludźmi i cieszyć się możliwością międzykulturowej komunikacji.